

Motion till riksdagen 2005/06:U305

av Mikael Oscarsson (kd)

Internationell religionsfrihet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lyfta upp internationell religionsfrihet som ett av Sveriges prioriterade områden i utrikespolitiken.

Motivering

Kampen för rättvisa i världen bygger på varje människas värde och dignitet och en omsorg om inte bara de stora massorna utan också de enskilda individerna. Rättvisa kan uppnås endast om mänskliga styrelsemakter utövar sin makt med hänsyn till de mänskliga fri- och rättigheterna, såsom de kommer till uttryck i bl.a. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Mot bakgrund av de oräkneliga övergrepp som idag sker mot människor runt om i vår värld, är det allt framgent av största vikt att Sverige fortsätter sin kamp för de mänskliga fri- och rättigheterna i internationella sammanhang och i utrikespolitiken. Jag vill här sätta fokus på en av dessa grundläggande fri- och rättigheter: religionsfriheten.

En gemensam faktor som går att urskilja i många av de länder som idag inte respekterar mänskliga fri- och rättigheter är bristande religionsfrihet, dit FN:s allmänna förklaring också binder så grundläggande friheter som tanke- och samvetsfrihet. Artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna lyder: ”Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.”

Fel! Okänt namn på

Religionsfrihet – en central rättighet

På samma sätt som det finns en negativ koppling mellan överträdelser mot de mänskliga rättigheterna och hoten mot fred och säkerhet, finns det en positiv koppling mellan religionsfrihet och respekten för övriga mänskliga rättigheter.

I vetskap om detta antog USA:s kongress 1998, under president Clintons administration, en lag om ”internationell religionsfrihet” (the International Religious Freedom Act) med det uttalade målet att stärka USA:s försvar av individer som förföljs på grund av religiösa skäl. Kongressen ville också försäkra sig om att internationell religionsfrihet främjades och integrerades i alla aspekter av USA:s utrikespolitik. För att implementera dessa mål inrättades samtidigt en kommission för internationell religionsfrihet: U.S. Commission on International Religious Freedom (USCIRF).

Den 12 maj i år presenterade USCIRF sin årliga rapport om läget för internationell religionsfrihet 2005. (Se vidare: www.uscirf.gov).

Sedan tidigare har följande länder ansetts vara särskilt bekymmersamma länder (Countries of Particular Concern) med avseende på religionsfrihet: Burma, Nordkorea, Eritrea, Iran, Kina, Saudiarabien, Sudan och Vietnam. I och med 2005 års rapport rekommenderar USCIRF att även Pakistan, Turkmenistan och Uzbekistan förs upp på listan. Länder som dessutom står under bevakning (watch list) är Vitryssland, Kuba, Egypten, Indonesien och Nigeria. Till denna lista har Bangladesh lagts i år.

De stora förbrytarna är främst regimer som bygger på marxistisk eller islamistisk ideologi, även om dessa inte står för hela problematiken. Inte heller är alla islamiska stater repressiva i fråga om religionsfrihet. Förbrytelseerna mot religionsfriheten är dessvärre inte heller begränsade till de nämnda länderna. Många av dessa länder känns samtidigt igen från annan nedslående statistik vad gäller mänskliga fri- och rättigheter, liksom ekonomisk utveckling etc.

Religionsfrihetens betydelse för utveckling

Sveriges utrikespolitik omfattar inte bara kampen för internationell rätt och mänskliga rättigheter, utan också utvecklingsarbete och handel etc. En viktig del i arbetet är spridandet av demokrati och demokratiska värden. Även dessa områden berörs av förekomsten av – eller bristen på – religionsfrihet.

I en studie av 59 länder som nyligen presenterades vid Harvard University har forskarna kunnat belägga ett tydligt samband mellan förekomsten av religionsfrihet och ekonomisk utveckling. Vi behöver inte gå längre än till vårt eget land för att se vilken betydelse fri religionsutövning har haft för framväxten av demokratiska värden och det demokratiska samhället. Vid sidan av arbetar- och nykterhetsrörelserna var frikyrko- och väckelserörelserna avgörande för Sveriges transformation vid förra sekelskiftet.

Internationella undersökningar visar att för mellan 85 och 95 procent av världens befolkning är religionen en del av livet. Detta gör att religionsfriheten inte är en perifer rättighetsfråga för en liten minoritet av världens befolkning. Tanke-, samvets- och religionsfrihet är inte av marginell betydelse, utan ligger tvärtom i själva centrum av den mänskliga erfarenheten.

På vilken sida står Sverige?

Under senare år har Sverige drivit några särskilda perspektiv kring fri- och rättigheter i internationella sammanhang. Hit hör genderperspektivet. Men intill denna dag tycks Sveriges regering inta en inställning till religionen, som har mycket gemensamt med den marxistiska; religionen ses i första rummet som något negativt. Så tycks man exempelvis se på religionen i fråga om just kvinnor och kvinnors rättigheter i internationella sammanhang.

Ett exempel: I ett tal som hölls den 15 mars 2004 inför FN:s kommission för mänskliga rättigheter framhöll Sveriges utrikesminister att diskriminering och fördomar ofta motiveras eller ursäktas utifrån religion. Naturligtvis får religion och tradition aldrig användas för att diskriminera eller begå övergrepp mot en människas fri- och rättigheter. Men det är anmärkningsvärt att utrikesministern samtidigt inte nämner något om övergrepp och förföljelse mot män och kvinnor på grund av deras religiösa tillhörighet – trots att hon talar om flera av de länder som USCIRF sedan flera år har listat som de värsta förbrytarna mot religionsfriheten. För Sveriges regering tycks religionsfriheten vara en icke-fråga.

Genom sitt enda – negativa – uttalande om religion, bortser utrikesministern också från den oerhört positiva kraft religionen har utgjort och utgör för oräkneliga människor världen över, när de slagit sig fria från förtryck och övergrepp. Inte minst kvinnor. Framför allt borde utrikesministern och Sveriges regering inse värdet av religionsfrihet i sammanhanget – frihet att ”byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro”.

Mot denna bakgrund menar jag att Sverige och dess regering bör driva religionsfriheten som en av de absolut viktigaste grundpelarna i internationella sammanhang och i utrikespolitiken. Vi får inte acceptera något annat än internationell – och verkligen allmän – religionsfrihet. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2005

Mikael Oscarsson (kd)